

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ST. 6, 7, 8

JUNIJ, JULIJ, AVGUST 1942-XX

LETO 65

Dr. Anton Dolinar:

Pregled slovenske cerkvene glasbe.

XII.

Foersterjevo izredno poslanstvo v razvoju slovenske glasbe — v prvi vrsti cerkvene in tudi svetne — je nesporno. Odlični poznavalci njegovega dela so mu že določili pripadajoče stališče. Dr. Kimovec pravi kar naravnost: »Ce je med slovenskimi glasbeniki sploh kdo velik, je Foerster prvi, ki mu gre ta pridevek.« (»Cerkv. Glasbenik« l. 1923, str. 1, 2.) France Marolt ugotavlja naslednje: »Foerster je temeljna postava slovenske glasbe, one nujne, bitne kulturne sestavine našega naroda, ki umetno glasbo redno in stalno ustvarja in soustvarja, one trajne kulturne žiti, ki v narodnem snovanju tesno veže skladatelja-izvajalca s poslušalstvom.«¹ Prav v vseh panogah glasbenega snovanja je bil Foerster vodilen. V cerkvenih pesmih, ki so izšle v zvezkih »Cecilije« ali v samostojnih zbirkah, veje drugačen veter, kot smo ga vajeni iz skladb Riharjevih in njegovega kroga. Povsem svojstvena je melodična črta, bogatejša akordna oprema in prav tako širši modulacijski obseg, ki ga označuje zlasti mnogokratni tonov način terene sorodnosti.

Velik razmah na Foersterjevi skladateljski poti znači zbirka gradualov in ofertorijev: v teh skladbah spoznamo Foersterja kot uglajenega kontrapunktika. Harmonski in polifonski slog se smiselno družita in podpirata, kar vodi do stopnjevanj in odtehtanih viškov, ki so utemeljeni v izraznosti besedila. Hkrati je pa vsa zbirka prepričljiv dokaz, kako je treba pisati za obseg pevskega glasu; meje, ki bi šle preko možnosti pevskega organa, niso nikjer prekoračene. Prav tako je zlasti na polifonskih mestih razvidna jasna in povsem naravna deklamacija besedila. Vse skladbe so točno ogledalo Foersterjevega cerkvenega sloga z vsemi odlikami, ki je posebno v njegovih večjih delih — latinskih mašah — še bolj prišel do izraza. Število slovesnih maš je 13; za slovensko glasbo so najbolj važne obe Cecilijini maši (»Missa in honorem s. Ceciliae«, op. 15, in »Slovenska maša sv. Cecilije ter Missa solemnis«, op. 120). V »Cerkv. Glasbeniku« l. 1937 je bila ponatisnjena »Missa Quilisma«, op. 120, in bila izvajana povodom proslave Foersterjeve 100-letnice rojstva in 60-letnice »Cecilijinega društva« 8. nov. 1937. Za naše slovenske prilike je bila zlasti pomembna latinska maša v čast sv. Cecilije (»Missa in hon. s. Ceciliae«). S tem delom, ki je izšlo l. 1878, je hotel Foerster praktično pokazati, kakšna naj bo cerkvena glasila, da bo res v smislu cecilijanskih idej;

¹ »Cerkv. Glasbenik« l. 1937, št. 9, 10, str. 137.

torej po določilih cerkvene oblasti. P. H. Sattner je o tem delu v drugi številki »Cerkv. Glasbenika« poročal in ga ocenil. Ker obsega ta ocena mnogo točk iz prvih časov Cecilijanske misli in hkrati pobija razvade, ki so bile prej v navadi, jo tukaj navajam.

»Ze v 1. listu »Glasbenika« je bilo povedano, da je maša zložena v cerkvenem duhu, po liturgičnih pravilih, po katerih se ne sme brez potrebe nič ponavljati in nobene besede izpustiti. Tudi je bilo rečeno, da je zelo melodična. Pretresajmo te tri znake. Da je cerkvenega duha, bo vedel vsak, kdor partituro že le povrhu pogleda. Tu ni vrtoglavih samcspevov, niti šumeče glorijske in hosane; vse je vredno in dostojno. Nikar pa ne mislite, da je, kakor Nemeec pravi: »Aschgraue Musik«, Slovenec pa »za veliki petek«; marveč resnica je, da je Foerster šel do skrajne meje cerkvene dostojnosti. Zlasti Gloria in Credo sta živa in ne dolgočasita poslušalcev, čeprav je pri obojih popoln tekst! Sploh je v celi maši za spreminjavo obilno preskrbljeno. Cetveroglasni zbor se menjuje z unisono, z dueti in terceti, ki so prav melodični ter zelo pripravní, peveca pravega naglašanja, sopenja in moderacije glasu naučiti. Kyrie se mi zdi krona vse maše. Šestkrat Kyrie, trikrat Christe, to je vse, kar obdeluje ta del, in sicer tako preprosto, tako milo, da se človeku res zdi odmev milosti prosečega srca. Kako veselje mi dela oblika, ki je tako preprosta, a vendar pravilna! Krasen je stavek Glorije: »Qui tollis«, ki dá okusiti nekoliko polifonije. Tenor in bas začneta: »Qui tollis peccata mundi«, a še ne skončata, že sopran in alt prosita: »miserere nobis«. Potem se nagovor ponovi in glas za glasom pravi: »miserere nobis«, a vendar vsi skupaj pridejo nazadnje. Tudi Sanctus se v začetku loči od homofonije. Ze vnaprej uganem vprašanje, katerega pri sebi stavijo organisti na deželi: Je li maša tudi lahko pripravna za naše kore? Da, lahka je in pripravna za vsak kor, ki zna le nekoliko po sekiricah peti. S tem priznanjem pa nikakor ni rečeno, da je maša mojstrsko delo prve vrste! Foerster sam ni imel tega namena, ker ravno preveliki oziri na nezmožnost naših pevcev mu omejujejo razvoj fantazije. Namen te skladbe je: narediti most v svetišče dostojne cerkvene glasbe.²

Zdi se, da je imel skladatelj pri vseh latinskih mašah ozir na pevske zmožnosti naših korov: odstraniti je hotel z naših korov manj vredno blago sumljivih tujih, po sili zloženih latinskih maš v obilici, ki so tedaj preplavljale naše kore in jim kvarile cerkveni glasbeni okus. Edino v »Missa solemnis« je šel preko teh ovir, tedaj je pa dal duška svoji glasbeni domišljiji in ustvaril delo, ki ustreza cerkvenim predpisom, ki pa hkrati tudi »tostransko usmerjenega poslušalca« enako prevzame in zadovolji. Za svojo dobo l. 1883 je skladba značila pravi dogodek, ljudje današnje dobe pa gledamo v njej naravnost klasično umetnino, ki bi zaslužila, da se ponovno založi ter tako postane last kolikor mogoče večine naših korov.

Slika Foersterjevega dela bi ne bila popolna, če bi ne bili omenili njegovega glasbenovzgojnega dela, ki ga je vršil za vso Slovenijo potom »Cerkvenega Glasbenika«. Z mnogoterimi glasbeno nadarjenimi učenci iz gimnazij ali iz bogoslovja je ostal še nadalje v stikih ter jim dajal pobude za nadaljnje glasbeno izobraževanje in smernice za delo med ljudstvom. V glasbenih prilogah »Cerkv. Glasbenika« in kritičnih pripombah je bil učitelj zdravega glasbenega stavka. Priloge se ozirajo na vse potrebe liturgičnega kroga cerkvenega leta. Na čelu vseh sodelujočih korakov urednik sam: zлага najpreprostejše pesmi tja do mogočnega sedmeroglasnega »Ave Maria«, s katerim zaključí svoje uredniško delo. Veliko pesmi, ki so izšle v prilogah »Cerkv. Glasbenika«, je sprejel v zbirko »Cecilija«. Prav tako so gradualí in ofertoriji, ki so

² »Cerkveni Glasbenik« l. 1878, št. 2, str. 18.

izhajali v prilogah »Cerkv. Glasbenika«, poprej bili ponatisnjeni in so izšli v skupni zbirki »Te Deum« in »Ecce sacerdos magnus«. Tudi veliko koralnih melodij je vzel za podlago in jih štiriglasno preoblikoval, poleg mnogih starejših napevov — tudi staroslovenskih. V krog sodelujočih si je pa pritegnil za tisto dobo naravnost lepo število skladateljev, izmed katerih so se nekateri le poskušali, drugi pa so si prav v prilogah zarisali delokrog, ki jih je dvignil do pomembnih skladateljev. Med sodelujočimi najdemo tale imena: Kokošar, Goth. Rott, Martin Budna, Lj. Hudovernik, Anton Trepal, F. Žmanka, Josip Lavtižar, Danilo Fajgelj, Ciril M. Kumar, H. Volarič, Ign. Hladnik, A. Nedvėd, Kašpar Mašek, p. Ang. Hribar, Jože Rott, Dr. Chmeliček, Ivan Zupan, Josip Fabiani, Fr. Ferjančič, Bernard Pirnat, Janko Leban, Ivae Ocvirk, Fr. Slabė, Gabriel Bevč, Ant. Vilar, Iv. Kap. Bolė, Fr. Gerden, Fr. Miglič, M. Zega, Fr. Gerbič, Jos. Sicherl, Jurij Ražer, Matej Vurnik, Leop. Zupan, Peter Šorli, K. Hoffmeister, Fr. Filip Oštir, K. Bervar, P. Jereb, R. Zupanec, Jos. Grilanc, Jos. Kamnikar, Ant. Stres, Al. Mihelčič, R. Pahor, F. Bernik, V. Vodopivec, p. H. Sattner, J. Laharnar, I. Pogačnik, St. Premrl, Fr. Kimovec in druge.

V ospredju stoječi skladatelji prilog »C. Gl.« so zlasti: J. Kokošar, Danilo Fajgelj (5 lat. maš, 1 slov. maša, 1 črna maša, več orgelskih skladb, večje število gradualov in ofertorijev ter veliko pesmi), p. Ang. Hribar (2 latinski maši, črna maša, zbirka 23 Tantum ergo, graduali, ofertoriji, pesmi), Ign. Hladnik (skladbe za orgle, graduali, ofertoriji, pesmi); deloma tudi Jan. Laharnar (graduali) ter Ivan Pogačnik (lat. maša, pesmi). Zadnja leta Foersterjevega uredništva so številne zastopani: p. H. Sattner, St. Premrl in Fr. Kimovec (lat. maša). Mnogo skladb je prispeval tudi Fr. Walczynski (po rodu Poljak). — Vokalni slog 16. stol. — ki je bil zlasti v namenih cecilijanskega preporeda — predstavljajo skladatelji: Fr. Witt, C. Konrād in R. Burgarell.

V popolno ilustracijo sloga vokalne polifonije 16. stoletja je pa privzeli nekaj skladb Gallusa, ki jih je priredil dr. Jos. Mantuani, Palestrinova »Missa Brevis« in drugo. Iz kratkih podatkov je razvidna jasna črta, ki je vodila Foersterja pri usmerjanju in urejanju »Cerkv. Glasbenika«: prinašati skladbe, ki spadajo v okvir liturgije cerkvenega leta, upoštevati najprej slovenske, oziroma na slovenski zemlji delujoče skladatelje, vmes pa nanizati nekaj primerov iz klasičnega razdobja cerkvene glasbe, ki drugače niso bili dostopni širšemu krogu. Književni del je prinašal stalno rubriko: Oglasnik, kjer je Foerster kritično motril novo izišle skladbe, učil, popravljaj, včasih pa tudi ostreje podčrtal. Svojega učenca Hladnika je n. pr. pri izdaji op. 22 (štiri velike pesmi Regina coeli, Te Deum) takole prijel: »Vprašam le: kakšna razkosana muzika, kakšno muziciranje je sploh ta »Te Deum« ali »Slavospev Zveličarju!«? To je naša zadnja beseda glede na take skladbe gospoda Hladnika, kateremu kot glasbeno nadarjenemu bivšemu učencu naše orglarske šole svetujemo, da počasneje sklada in temeljiteje premišljuje, preden odpošlje opus za opusom v svet. Dober skladatelj čedalje bolje zлага. G. Hladnik je v prejšnjih letih bolje zlagal, nego zdaj. Sicer nimamo nič proti temu, da se te najnovejše pesmi njegove v cerkvi pojo, saj smo rekli, da niso necerkvene, vendar pa zahtevamo s stališča glasbene umetnosti boljših skladb.« (»Cerkv. Glasbenik« l. 1895, št. 3.) Foerster je bil tudi poleg Nedvėda učitelj Jakobu Aljažu, ki se je udeleževal pevskih vaj šenklavškega zbora pod Foersterjevim vodstvom. Ko sta »Brencelj« in »Slovenec« napadla Foersterja zaradi uvedbe glasbe po cerkvenih določilih na stolni kor, se je Aljaž z besedo in peresom odločno zavzel za Foersterja in od tega časa sta si postala prijatelja. Aljaž mu je pošiljal svoje skladbe v popravilo; to dejstvo je važno zato, ker je Aljaž uredil Mohorjevo pesmarico, ki je imela velik vpliv na naše tedanje pevske razmere. Posredno je na to izdajo vplival tudi Foerster.

Naši najstarejši cecilijanci.

Ob 65 letnici Cecilijanskega društva za ljubljansko škofijo (1877—1942).

(Dalje.)

Levstik Vinko, učitelj in organist na Vrhniki, pozneje nadučitelj. V vseh krajih službovanja: na Dobrovi, v Dobropolju, Trebnjem in na Vrhniki, kjer je bil najdalje, je tudi orglal in vodil cerkveno petje, vsega skupaj 63 let. Ob 50 letnici organistovskega delovanja je bil od papeža odlikovan z redom Pro Ecclesia et Pontifice! Spadal je med najboljše organiste svojega časa. Umrl je 17. avgusta 1925.

Majer P. Adolf v Ljubljani, pozneje svetni duhovnik na Dunaju.

Majer Anton, učitelj v Kranjski gori, pozneje vadniški učitelj in šolski nadzornik za mesto Ljubljano; še živi v Ljubljani v pokoju, star 82 let.

Majer Josip, učitelj v Ljubljani, pozneje šolski vodja. Bil je član prvega odbora Cec. društva, več glasbenik; sodeloval je pri cerkveni in svetni glasbi. Umrl v Ljubljani 1. oktobra 1941, star 89 let. Poleg njegovega brata Antona — ki smo ga pravkar omenili — živi v Ljubljani tudi še njun brat Adolf, upokojeni poštni kontrolor.

Majer P. Krizogon v Ljubljani, potem v Nazaretu subsidiar, nato v Samoboru, Klanjcu, na Trsatu, v Pisinu in Karlovcu, največkrat kot knjižničar. L. 1897. je stopil med svetni kler ljubljanske škofije.

Makovec Janez, organist na Rakitni, umrl 28. oktobra 1918. V isti službi je kot organist in cerkovnik preživel 48 let. Umrl je star 78 let.

Marešič Franc, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano. Umrl kot župnik na Lipoglavu 10. decembra 1901.

Marinko Josip, doktorand v Ljubljani; bil pozneje gimnazijski profesor verouka v Novem mestu. Umrl je v pokoju v Preski 23. julija 1921.

Marn Josip, profesor v Ljubljani. Mnogo se je udeleževal kot pisatelj, kot časnikar in slovstveni zgodovinar. 30 let je bil urednik »Jezičnika«. Skoraj 30 let je sodeloval pri »Slovenski Matici«. Umrl je 27. januarja 1893.

Marolt Matija, župnik v Toplicah, umrl 16. aprila 1883.

Maršelak Karel, dijak v Ljubljani.

Martelanc Peter, župnik v Škednju.

Martinec Gašpar, župnik v Vavti vasi, umrl 11. marca 1881.

Masterl Anton, župnik v Leskovcu, umrl 25. aprila 1879.

Mastnak Ivan, organist v Ribnici.

Mazek Lovro, župnik na Črnučah, umrl 20. aprila 1886.

Mazi Franc, cerkovnik in organist v Borovnici. Zelo mlad je nastopil organistovsko službo v Borovnici in tam deloval do smrti. Umrl je 4. januarja 1918, star 65 let. Bil je samouk, a se je po močeh trudil za dobro cerkveno glasbo. Močno zaslombo je imel v župniku Janezu Oblaku; precej pobude mu je dal tudi takratni ondodni kaplan Franc Bernik, poznejši župnik in duhovni svetnik v Domžalah, zelo zmožen in vnet cecilijanec. Mazi je bil pri ljudstvu zelo priljubljen.

Medič P. Kalist, frančiškan v Ljubljani. Od l. 1878. do 1895. je bil župnik župnije Marijinega Oznanjenja. V tem času je opravljal še razne druge službe. Pozneje je bil še gvardijan na Kostanjevici, potem v Pazinu, na Sv. Gori. L. 1900. pa je odšel na Brezje, kjer je kot spovednik ostal do svoje smrti 8. aprila 1924.

Medja Franjo na Breznici.

Mekinec Franc, kaplan na Dobrovi, potem v Dolu; umrl kot župnik na Črnučah 29. junija 1908.

- Meršol Matej, kanonik v Ljubljani, umrl 13. aprila 1881.
- Mervec Ivan, kaplan v Starem trgu, potem v Št. Jerneju, pozneje mnogo let župnik v Št. Rupertu. Umrl 22. decembra 1918.
- Miklošič Ivan, učitelj na normalki v Mariboru, hkrati organist. Kot tak je bil zelo spreten in sloveč. Nekoliko je tudi skladal. Posebno znana je njegova Slovenska maša, zložena za moški zbor, izšla l. 1862., in od P. H. Sattnerja prirejena za mešani zbor v letu 1918. Miklošič je umrl kot c. kr. vadniški učitelj in učitelj glasbe ter član c. kr. izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole l. 1901.
- Mlakar Anton, kanonik v Novem mestu, umrl 30. decembra 1880.
- Mlasko Josip, kaplan v Gornjem gradu.
- Močnik Matej, učitelj v Ljubljani.
- Močnik Andrej, učitelj na Humu.
- Mogolič Miha, župnik v Št. Lambertu.
- Mohor Miha, organist v Naklem, potem v Šmartnem pri Kranju in končno 20 let v Kranju. Tudi v pokoju je še pomagal svojemu sinu organistu, nasledniku v Kranju. Umrl je 17. marca 1936. Bil je zelo marljiv in vesten organist.
- Moravec Avgust, učitelj petja v Ljubljani.
- Morè Anton, kaplan na Bledu, potem v Ribnici; umrl kot župnik v pokoju v Kranju 4. januarja 1904.
- Mrak Matija, učitelj na Dovjem.
- Mraz Tomaž, župnik v Vuhredu.
- Muhar Matija, stolni cerkovnik v Ljubljani.
- Mulej Katarina v Studenčicah pri Lescah.
- Narobe Martin, župnik v Zapogah, umrl 20. avgusta 1903.
- Nemec Anton, kaplan pri Sv. Trojici na Dolenjskem, umrl kot župnik in zlatomašnik v Kokri 19. januarja 1928.
- Novak Janez, kaplan v Mošnjah, umrl kot dekan in častni kanonik v Radovljici 30. januarja 1918. Cecilijanskemu gibanju je bil zelo naklonjen, za dostojno obhajanje bogoslužja izredno vnet.
- Oblak Janez, župnik pri Sv. Heleni, umrl kot dekan v pokoju v Kamniku 4. januarja 1906.
- Oblak Lovro, kaplan na Krki, potem v Cerkljah, umrl kot župni upravitelj v Moravčah 29. novembra 1889.
- Ogradi Fran, špiritual v Mariboru, umrl kot opat v Celju oktobra 1921. Pospeševal je dobro cerkveno glasbo. Bil je dolgoletni naročnik »Cerkv. Glasbenika«.
- Ogrin Peter, kaplan na Trati, potem v Boštanju, umrl kot župnik na Suborju 15. junija 1897.
- Okorn Ignacij, župnik v Senožečah, umrl 16. marca 1907.
- Omerza Franc, trgovec v Kranju.
- Orač Ivan, učitelj v Rogatecu.
- Orehek Valentin, kaplan v Čemšeniku, umrl kot kaplan v pokoju na Radoljah pri Bučki 9. februarja 1893.
- Ornik Anton pri Sv. Ani pri Cmureku.
- Oskrbništvo farne cerkve v Podmelcu.
- Partelj Ivan v Radovljici.
- Paternoster Josip, uradnik v Ljubljani. Bil je najprej v deželni službi oficijal pri knjigovodstvu, potem prvi mestni knjigovodja. Kot izvrsten pevec-basist je sodeloval pri Čitalnici, pri Glasbeni Matici in na frančiškanskem koru pod P. Angelikom Hribarjem in P. Hugolinom Sattnerjem. Bil je tudi član pevskega kvarteta Meden-Štamcar-Pucihar-Paternoster. Devet let je živel v pokoju. Umrl 25. decembra 1903.

Pavker pl. Glanfeldski dr. Henrik, stolni kanonik v Ljubljani; umrl kot stolni dekan in generalni vikar 14. novembra 1896. Bil je vodja bratovščine sv. Rešnjega Telesa. Zelo se je zanimal za pravo cerkveno glasbo in stremljenje Ccc. društva.

Pavlič Andrej, župnik v Radečah, umrl kot župnik pri Dev. Mariji v Polju 22. julija 1891.

Pečenko Andrej, kaplan v Biljah.

Pehani France v Zužemberku.

Petek Franc, kaplan v Črni.

Peterlin Primož, župni upravitelj v Št. Lenartu, umrl kot tak na Vel. Poljanah 1. decembra 1898.

Peterlin Anton, župnik v Šmihelu pri Novem mestu, umrl 20. novembra 1912.

Petrič Blaž, župnik v Blagovici; umrl kot župnik v Velesovem 17. junija 1903.

Petrič Matija, učitelj v Strugah.

Pintar Anton, župnik v Zalem Logu, umrl 20. junija 1881.

Pintar p. Albert, gvardijan v Nazaretu; bil je hkrati župnik in knjižničar. Potem je deloval še na Trsatu (dvakrat) in v Samoboru. Na Trsatu je bil drugič gvardijan in kustos provincije. Umrl je v Kamniku 28. sept. 1887.

Pipan Andrej, kaplan v Polhovem Gradcu, potem na Brezovici; umrl kot župnik v pokoju v Št. Vidu pri Stični 23. septembra 1923.

Pirnat Tomaž, trgovec v Ljubljani.

Piskar France, trgovec v Kranju.

Piskar Janez, kaplan v Št. Lovrencu, nato tam župnik; umrl v pokoju 14. novembra 1921.

Plata Valentin, duhovni pomočnik v Jelšanah.

Plankar M. v Laporju pri Slov. Bistrici.

Plevaneč Janez, kaplan v Boštanju, potem v Šmarjeti; umrl kot župnik v pokoju v Vel. Gabru 27. decembra 1918.

Poč Martin, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, potem župnik v Loškem potoku; umrl kot župnik v pokoju v Kamniku 19. novembra 1913.

Podboj Ivan, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano, potem župnik v Planini na Notranjskem; umrl v pokoju v Kandiji 6. februarja 1910.

Podstenšek Josip, organist v Razboru pri Slovenjem Gradcu.

Pogačar dr. Ivan Zlatousti, knezoškof v Ljubljani, umrl je dne 25. januarja 1884. Bil je prvi pokrovitelj Cecilijanskega društva, ob času, ko je društvo moralo premagati mnoga nasprotstva. Že kot stolni kanonik in prošt se je živahno potegoval za to, da bi stolnica imela mogočno in cerkve dostojno cerkveno petje. Kot škof se je marljivo udeleževal društvenih občnih zborov ter bodril odbornike in člane k delu. V svojih razglasih je krepko in odločno poudarjal, naj bi se cerkveno petje čim bolj ujemalo z liturgičnim dejanjem pri oltarju. Posebno hvaležnost mu dolguje orglarska šola, ki ji je od ministrstva za uk in bogočastje izposloval dovoljenje, da smejo župne cerkve prispevati zanje redne letne prispevke.

Pogačar Martin, vodja škofijske pisarne v Ljubljani, umrl v pokoju 14. februarja 1905.

Pogačnik Janez, benefikat v Podragi, umrl 9. februarja 1886.

Pogačnik Ivan na Posavici, potem organist v Vipavi in drugod; nazadnje mnogo let v Idriji. Vsega skupaj je orglal 49 let. Bil je tudi dober in plodovit skladatelj predvsem cerkvenih skladb. Vnet cecilijanec. V pokoju je živel na Rakeku pri svojem sinu; umrl v Ljubljani v bolnišnici 23. okt. 1934.

Pogorevc Ferdo, organist v Spodnji Polskavi.

Pogorelec Adolf, kaplan v Stopičah, potem župnik v Kolovratu. umrl kot lazarist v Ljubljani.

Polaj Vincenc, beneficiat na Vačah, potem župnik na Lipoglavu; umrl v pokoju v Kandiji 12. oktobra 1917.

Polak Edvard, dekan in častni kanonik v Leskovcu, umrl 4. decembra 1885.

Poljanšek P. Metod v Novem mestu, katehet, potem v Nazaretu; v Brežicah pridigar, voditelj in vizitator III. reda, v Kamniku katehet. Umrl 15. avgusta 1904.

Ponikvar Anton, župnik v Knežaku, umrl kot župnik v Starem trgu pri Ložu 19. januarja 1902.

Porenta Franc, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, potem župnik v Sori; umrl kot župnik v Križah pri Tržiču 10. januarja 1909.

Porenta Ivan, stolni vikar v Ljubljani, umrl kot dekan v Cerknici 14. julija 1886.

Postružnik Gabriel, organist v Ljutomeru.

Potočnik Anton, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano, umrl 22. oktobra 1881.

Potočnik Janez, župnik na Brezovici, umrl 23. aprila 1893.

Povše Franc, župnik na Ježici, umrl kot kanonik v Novem mestu 21. novembra 1916.

Povše Martin, župnik v Šenčurju, umrl kot dekan v Ribnici dne 29. aprila 1896.

Praprotnik Ivan, učitelj na Ježici, potem v Preski.

Premmerstein vitez dr. Friderik, kanonik v Ljubljani, prelat, umrl v Olomucu 31. julija 1899.

Premeerl P. Ferdinand, frančiškan v Karlovcu.

Preša Jožef, župnik v Pečah, umrl kot župnik v pokoju v Trzinu 5. septembra 1915.

Prijatelj Matija, kaplan na Blokah, umrl kot župnik v Slavini 17. avgusta 1907.

Primožič Jernej, kurat na Vrabčah, umrl kot župnik v pokoju v Tržiču 13. aprila 1912.

Pristov Simon, kaplan v Ribnici, umrl kot beneficiat v pokoju v St. Vidu pri Stični 7. julija 1917.

Puc Alojzij, kaplan v Stari Loki, potem v Dobropolju, umrl kot župnik v Hrenovicah 8. novembra 1898.

Pučko Anton, župnik na Polenšaku pri Ptujju.

Punčoh Lavoslav, učitelj v Košani, nazadnje okrajni šolski nadzornik v Gor. Logatcu. Je tudi orgljal in vodil cerkveno petje. Umrl je v pokoju v Dol. Logatcu 6. januarja 1938.

Dr. Radoslav Hrovatin:

Dopolnilo k »S. Ostercu...«

Urednik »Cerkvenega Glasbenika« prof. St. Premrl se je že v lanskem letniku »Cerkvenega Glasbenika« spomnil dne 23. maja 1941 umrlega slovenskega skladatelja Slavka Osterca, v št. 1., 2. in 3. letošnjega letnika pa je priobčil obširnejše poročilo z nekaterimi podrobnimi podatki njegovega življenja in delovanja in objavil seznam njegovih skladb. S tem je ponovno izpolnil častno dolžnost do svojega stanovskega tovariša. Gotovo pa ni povsem razpolagal s številnejšimi viri, da bi mogel v svojem poročilu zadostiti popol-

nosti, ki jo pomembnost pokojnega skladatelja zahteva. Avtor tega dopolnila, bivši Osterčev učenec na državnem konservatoriju v Ljubljani, ima po tesnejših odnosih s pokojnikom naravno na razpolago številnejše podatke. V prepričanju, da bo uredniku in bravcem ustregel, če dopolni že priobčene podatke¹ in da se vsaj v skromni meri oddolži spomenu velikega slovenskega skladatelja, pošilja v priobčenje sledeče dopolnilo:

a) Skladbe:

Poleg 64 Osterčevih skladb, ki so našteje v št. 1., 2. in 3. letošnjega letnika »Cerkvenega Glasbenika«, sem ugotovil še sledeče skladbe:

65. *Bagatele* za klavir.
66. *Ko sem ja služil*. Mešani zbor.
67. *Kvintet* za pihala.
68. *Kvartet*. Deški zbor.
69. *Vrata*. Samospjev s klavirjem.
70. *Opica in naočniki*. Mešani zbor.
71. *Lepa Vida*. Moški zbor po prekmurski narodni.
72. *Koncert* za klavir in pihala.
73. *Trio* za flavto, klarinet in fagot.
74. *Študija (fuga)* za mladinski zbor.
75. *Tokata* za klavir.
76. *Delajmo zlata kolesa*. Samospjev s klavirjem.
77. *Procesija*. Glas in klavir.
78. *Arabeske* za klavir.
79. *Passacaglia in koral* za orkester.
80. *Nezgodna na piru*. Mladinski zbor.
81. *II. kvartet* za dve violini, violo in čelo.
82. *Stanica*. Variacije za orkester.
83. *Oba junaka*. Glas in klavir.
84. *Sonata* za saksofon in klavir.
85. *Andante in scherzo* za violino in klavir.
86. *Male pesmi za Ireno*. Glas, saksofon, rog, viola in klavir.
87. *Plesi (3 jugoslovanski plesi)* za mali orkester.
88. *Plesi* za orkester.
89. *Biba leze*. Glas in klavir.
90. *Materi*. Glas in klavir.
91. *Štuparama*. Glas in klavir.
92. *Novica*. Dvospev in klavir.
93. *Za materjo*. Glas in klavir.
94. *Aforizmi* za klavir.
95. *Cvetiči bezeg*. Mala kantata za otroški zbor, alt solo in devet instrumentov v $\frac{1}{4}$ tonskem sistemu.
96. *Variacije za slov. narodno »Kdo bo, dekle, tebe troštal?«* za violino in klavir.
97. *Slavec*. Glas in klavir.
98. *Uspavanka*. Glas in klavir.
99. *Nokturno* za klavir.
100. *Mouvement symphonique* za orkester.
101. *Nonet pour flûte, hautbois, clarinette, cor, basson, violon, alto, violoncelle et contrebasse*.
102. *Delajmo zlata kolesa!* Mladinski zbor.
103. *Zabica in muha*. Mladinski zbor.

¹ Prav gotovo. G. doktorju se za dopolnilo oz. članek najlepše zahvaljujem. — Urednik.

104. *Pravljice* za klavir.
105. *En bretana*. Glas in klavir.
106. *Uspavančica*. Glas in klavir.
107. *Quatre miniatures* pour piano.
108. *Ovce in psi*. Mladinski zbor.
109. *Mamica*. Mladinski zbor.
110. *Starca ne maram*. Ženski zbor.
111. *Cinq morceaux* pour piano.
112. *Trois esquisses* pour piano.
113. *Trio* pour violon, violoncello et piano.
114. *Naše božično drevo*. Ženski zbor.
115. *Skozi mrak*. Moški zbor.
116. *Fantaisie chromatique* pour piano.
117. *Six petit morceaux* pour piano.
118. *Belokrajnska suita* za ženski zbor.
119. *Oba junaka*. Mladinski zbor.
120. *Cvetóči bezeg*. Mešani zbor.
121. *Vstajenje*. Mešani zbor.
122. *Ena kantata od šaha* za sopran, bariton, bas in klavir (s prozo) — humoristična z recitatorji.
123. *Biba leze*. Mladinski zbor.
124. *Štuparama*. Mladinski zbor.
125. *Petites variations* pour piano.
126. *Sonata* za čelo in klavir.
127. *Illusions*. Pantomine de ballet.
128. *Cicifuj*. Glas in klavir.
129. *Mene ni požela kosa*. Glas in klavir.
130. *Divertimento* za kvartet na lok.
131. *Nezakonska mati*. Baletna slika.
132. *J. S. D.* Baletne epizode.
133. *Mala suita na motive opere »Osveta«* za orkester.
134. *Štiri skladbe* za orkester.
135. *Krst pri Savici*. Opera v treh dejanjih.
136. *Bagatele* za orkester.
137. *Serenada* za visoki glas in mali orkester.
138. *Simfonija C-dur »Ideali«* za orkester.
139. *Nokturno in humoreska* za mali orkester.
140. *Povodni mož*. Simfonična slika po Prešernovi baladi za orkester.
141. *Koral in fuga* za klavir.

Dalje je Osterc izvršil sledeče priredbe svojih skladb:

1. *Religioso* iz »Suite za orkester«. (Priredba za klarinet, violo in klavir.)
2. *Interludij* za klavir. (Iz »Partite za čelo in klavir«.)
3. *Belokrajnske nagajivke* za troglasen mladinski ali ženski zbor s klavirjem. (Priredba »8 belokrajnskih za troglasen deški zbor«.)
4. *Vrata*. Visok glas in orkester. (Priredba »Vrata. Samospjev s klavirjem«.)
5. *Solnce v zavesah*. Visok glas in orkester. (Priredba »Solnce v zavesah. Glas in klavir«.)
6. *Procesija*. Visok glas in orkester. (Priredba »Procesija. Glas in klavir«.)
7. *Procesija*. Nizek glas in orkester. (Transpozicija.)
8. *Nokturno*. (Zeleni se gaj...) za godalni orkester. (Priredba »Nokturna za klavir«.)
9. *Štiri belokranjske* za glas in 8 instrumentov. (Priredba »Štirih belokranjskih za glas in klavir«.)

Poleg 15 naštetih v prejšnji številki so izšle v tisku še naslednje Osterčeve skladbe:

16. *Belokranjske nagajivke* za troglasen deški zbor. (Grlica. Str. 212—214. Zagreb. 1933—1935. Srečko Kumar.)
17. *Nezgoda na piru*. Mladinski zbor. (Mladinske pesmi. Konjice. 1937. Zal. D. P. M. Z.)
18. *Delajmo zlata kolesa!* Mladinski zbor. (Mladinske pesmi. Konjice. 1937. Zal. D. P. M. Z.)
19. *Zabica in muha*. Mladinski zbor. (Mladinske pesmi. Konjice. 1937. Zal. D. P. M. Z.)
20. *Orce in psi*. Mladinski zbor. (Mladinske pesmi 2. Str. 6—7. Slovenske Konjice. 1938. Zal. D. P. Z. M.)
21. *Mamica*. Mladinski zbor. (Mladinske pesmi. 2. Str. 5—6. Sl. Konjice. 1938. Zal. D. P. Z. M.)
22. *Biba leze*. Mladinski zbor. (Za mlada grla. Str. 17—18. Celje. 1940. Ciril Pregelj.)
23. *Štuparama*. Mladinski zbor. (Za mlada grla. Str. 19—20. Celje. 1940. Ciril Pregelj.)
24. *Magnificat* za mešan zbor in klavir četveroročno. Wien. 1934. Universal-Edition.
25. *Suita* za violino in klavir. Wien. 1933. Universal-Edition.
26. *Arabeske* za klavir. Beograd. 1936. Collegium Musicum.
27. *Danses orientales* (No. I.—III.) pour petit orchestre. Bruxelles-Zürich. Edition Ars Nova.
28. *Religioso* iz suite za orkester. Ljubljana. 1936. Gl. Matica.
29. *Quatre Miniatures* pour piano. Ljubljana. 1938. Gl. Matica.
30. *Six petits morceaux* pour piano. Ljubljana. 1940. Mladinski pevski zbor »Vilhar« na Rakeku.
31. *Naše božično drevo*. Ženski zbor. Ljubljana. 1941. Ženski akademski pevski zbor.
32. *Belokrajnska suita*. Ženski zbori. Ljubljana. 1940.
33. *Cvetoči bezeg*. Mešani zbor. Ljubljana. 1940. Samozaložba.
34. *Vstajenje*. Mešani zbor. (Ljubljana. 1940.) Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.
35. *Illusions*. Pantomime de ballet. Reduction pour piano. (Ljubljana.) 1941. Samozaložba.
36. *Bagatele* za klavir. Ljubljana. 1941. Samozaložba.
37. *Petites variations* pour piano. (Ljubljana.) Samozaložba.

(Ta seznam Osterčevih skladb verjetno ni še povsem popoln, čeprav v njem najbrž ni občutnih praznin. Zato naprošam vse bralce, da dopolnijo ta seznam z njim znanimi še nenaštetimi deli in jih sporočijo uredniku ali avtorju tega dopolnila.)

V obeh člankih je naštetih 141 Osterčevih skladb, a poleg tega je še 10 priredb lastnih skladb. Vsega je torej 152 del. Z ozirom na zasedbo glasov in glasbil nahajamo med Osterčevimi skladbami sledeče zvrsti zastopane po navedenih številih:

11 mladinskih zborov, 3 ženske zборе, 4 moške zборе, 10 mešanih zborov — 28 pesmi za glas in klavir, 2 skladbi za zbor in klavir, 9 za glas in razne instrumente, 5 za glas in orkester, 6 kantat, 6 oper — 17 skladb za klavir, 1 koncert za klavir in pihala, 1 skladbo za orgle, 4 za violino in klavir, 2 za violo in klavir, 2 za čelo in klavir, 1 za saksofon in klavir, 15 instrumentalnih komornih ansamblov, 18 orkestralnih skladb in 4 baletе.

b) Življenjepisni podatki:

Slavko Osterc se je udeležil prve svetovne vojne na bojišču kot nadporočnik pri gorskem strelskem polku št. 2 iz Ljubljane, kjer si je nakopal kal bolezní, ki je povzročila njegovo smrt. Bolezen se mu je od leta do leta slabšala, tako da je moral poslednja leta svojega življenja pri hoji stalno uporabljati palico. Poleg tega je bil manjše in drobne postave. Ti fizični nedostatki pa niso vplivali negativno na duha. Nasprotno, bil je vztrajne in odločne volje ter trdnega značaja, ki pa je vseboval mnogo sarkazma in ironije. Vse to se na razne načine odraža v njegovih skladbah. Čeprav je pripadal po tehniki glasbene konstrukcije sodobnim naprednim smerem, se v njegovih delih nenehoma oglašá značaj ljudske glasbe folklornega področja, iz katerega izvira njegov rod.

V dobi študija v Pragi je študiral operno režijo in dramaturgijo pri režiserju ing. Ferdinandu Pujmanu. Že v tem času se je bavil s poučevanjem glasbe. Med drugimi je bil njegov učenec starejši praški skladatelj Josip Mandič, po rodu iz Triesteja. Na drž. konservatoriju v Ljubljani je poučeval poleg harmonije, kontrapunkta, skladanja in oblikoslovja tudi instrumentacijo, nekaj časa tudi glasbeno zgodovino, estetiko in generalni bas. Po njegovih predavanjih so bila izdana nekatera študijska skripta (n. pr.: Glasbena zgodovina, Oblikoslovje). V rokopisu je zapustil knjigo »Kromatika in modulacija«, ki bi imela iziti lansko leto.

Publicistično se ni udeleževal le v številnih domačih, temveč tudi v mnogih inozemskih in celo ameriških listih. Poleg tega je izvršil ogromno število prevodov besedila v tujih in lastnih glasbenih delih, o katerih trdijo poznavalci, da so odlični in predvsem duhoviti. Značilno je za Osterca, da se je udeleževal tudi literarno, vendar so ta dela izključno ironične, sarkastične in drastične vsebine.

Osterc je gojil mnogo tesnih stikov z domačimi, zlasti pa z inozemskimi glasbeniki. V mednarodni glasbeni zvezi (S. I. M. C.) je zastopal domače skladatelje, doma pa je bil predsednik slovenske glasbene reprezentančne organizacije (U. J. M. A.). Bil je vnet propagator sodobnih glasbenih stremljenj, dober organizator in dober družabnik. V mladem rodu slovenskih glasbenikov si je pridobil mnogo pristašev. Vendar pa njegova učna metoda, ki je bila preprosta, jedrnata in jasna, ni rodila le epigonov, temveč je med učenci vzbudila številne pobude k raznim stremljenjem tvornega udejstvovanja. Mnogim svojim učencem je s svojo organizacijsko spretnostjo pripomogel k uveljavljanju v javnosti. Prav tako pa je znal skoraj vsem svojim delom doseči izvedbe doma kot v tujini.

Končno je treba omeniti, da je bil Osterc vnet šahist in je uveljavil predvsem svoje organizacijske sposobnosti v šahovskih društvih.

Poudariti pa je treba, da spada Slavko Osterc v tisto vrsto redkih slovenskih umetnikov, ki so bili neprestano delavni prav do svoje smrti in niso počivali v senci mladostnih lavorik. Vse njegovo skladateljsko delo je bilo usmerjeno k neprestanemu napredku. Od svojega umetnostnega prepričanja ni odstopal zaradi trenutnega uspeha pri občinstvu in čeprav se zdi, da se je v poslednji dobi občinstvu skušal s koncesijami približati, kaže analiza njegovih skladb iz te dobe, da je še vedno napredoval in izpopolnjeval tudi glasbeno tehnično konstrukcijo, o čemer jasno priča poslednja simfonija (Quatre pièces Symphoniques). Res je namreč, da je poslušalstvo postalo po historični razvojni poti po Osterčevem prizadevanju zrelejše. Osterc ni pisal zgolj za sedanjost, temveč tudi za bodočnost, v kateri bo njegova glasba živela kot dokument svojstvenega slovenskega tvornega vzpona.

Nekaj poglavij iz fiziologije in fonetike.

(Dalje.)

Pravorečje.

Kakor je za vsak jezik potrebna enotnost v pisavi, tako je potrebna tudi enotnost v govoru. Zato stremijo vsi kulturni narodi za tem, da si ustvarijo vzoren občevalni jezik, ki naj družijo v skupni govorici vse ude istega naroda. Posebno važna je enotna govorica za takšne narode, ki so razcepljeni na mnoga narečja, kakor n. pr. slovenski, kajti narečja kolikor toliko rahljajo vezi med sonarodnjaki in ovirajo razvoj prosvete.

Medtem ko imajo mnogi jeziki vzore za svoj knjižni jezik in za izreke v posameznih narečjih (hrvatski n. pr. v hercegovščini, italijanski v toskanščini), tega slovenski jezik nima. Naš knjižni jezik, kakršen je danes, se v celoti nikjer ne govori. Osnovan je sicer na dolenskem narečju 16. stoletja, vendar je bil v štirih stoletjih podvržen tolikim vplivom, spremembam in reformam, da se v marsičem razlikuje od jezika prvih slovenskih pisateljev.

Ker se pa reformatorji niso držali dosledno ne etimološkega ne fonetičnega načela, tudi v izreki ni tiste enovitosti, kakor bi si jo morali želeli. Nekatere besede se pišejo v dognani fonetični obliki: človeški, bramba itd. . . ., druge v etimološki: raztrgati, razcepiti itd. Posledica tega je, da srbskohrvatskega načela „Govori kakor pišeš“ na naš jezik ni mogoče obrniti. Zato so potrebna, ako hočemo knjižno slovenščino pravilno govoriti, posebna pravorečna navodila. Najvažnejša bom obravnaval v naslednjih poglavjih; pripominjam pa, da so namenjena pevcem in zborom in da nimajo nikakega normativnega značaja.

Prilikovanje ali asimilacija

se imenuje v glasoslovju pojav, da se stikajoči se glasovi po artikulaciji prienačujejo ali prilikujejo. Osamljeno izgovarjamo glasove redkokdaj, navadno združene v besede in stavke. Pri tem je vpliv enega glasu na drugega neizbežen, kajti govorila skušajo uravnati artikulacijo tako, da jo prienačijo sosednjim glasovom. Če izgovorimo vrsto zlogov *ku, ko, ka, ke, ki*, vidimo, da se zapora za *k* izpreminja in pomika od mehkega neba proti trdemu. Jezik si izbira torej takšno artikulacijo, ki mu je za izreko najprikladnejša.

Pri izreki besede *medtem* ne slišimo dveh zapornikov, ampak samo enega. Zapora, ki je bila namenjena *d*-ju, se je med artikulacijo, ne da bi se z eksplozijo razdrila, izpremenila v zaporo za *t*, glasotvornice so nehale zveneti in dobili smo glas, ki je v primiku *d*, v odmiku pa *t* (*medtem*). V hitri izreki se zabrišejo tudi te meje in oba glasova se spojita v *t* (*metem*).

S takšnim prienačevanjem se izreka neprestano brusi, kakor kamen, ki ga žene vodna struja v dolino. Po asimilaciji so nastale n. pr. knjižne oblike: *bramba*, *shramba*, ki so se prvotno glasile *branba* (od *brani*), *shranba* (od *shraniti*). Ker leži zapora za *n* drugje kakor za *b*, se je *n* izpremenil v *m*, ki ima podobno zaporo kakor *b*. Tukaj se je torej prienačil sprednji glas naslednjemu. Obratno se je izvršila asimilacija pri pridevnih kakor: *laški*, *češki*. Iz oblik *lašski*, *češki* so nastale *lašški*, *češki*, ki so se izpremenile v današnje *laški*, *češki*. V tem primeru se je izvršila asimilacija po prednjem glasu. Prilikovanje, pri katerem vpliva drugi glas na sprednjega, se imenuje *regresivno* ali *nazaj učinkujoče*, tisto pa, kjer vpliva sprednji glas na naslednjega, *progresivno* ali *naprej učinkujoče*. Za izreko je važno predvsem regresivno prilikovanje.

Najvažnejša asimilacijska pravila za knjižno izreko so sledeča:

1) Zveneči soglasniki (*b, d, g, z, ž*) se pred nezvenečimi (*p, t, k, s, š*) spreminjajo v nezveneče in obratno nezveneči pred zvenečimi v zveneče. (Pišemo torej gladka, izgovarjamo glatka, glasba — glazba itd.)

2) Sičniki *s, z* se pred šumevci *č, š, ž* izpreminjajo v šumevce (*ščista — ščista*).

Obe pravili ne veljata le za izreko soglasnikov, ki se stikajo v besedah, ampak tudi za takšne, ki se stikajo med besedami, kadar jih izgovorimo spojeno, t. j. brez presledka (nad teboj — nalteboj, s čolnom — školnom itd.).

3) Zveneči soglasniki se konec besed pred pavzo (presledkom) izgovarjajo na pol zveneče ali nezveneče (*grad — grač, rož — roš*).

Tudi tu gre prav za prav za pojav regresivne asimilacije, kajti nemi presledek vpliva na glas kakor nezveneči soglasnik. Glede izreke teh zapornikov določa Breznik-Ramovšev Pravopis sledeče: Izglasni zveneči soglasniki zgublajo v svojem končnem delu zven; *mraz, led, hrib, bog* si prizadevaj govoriti s končnim *-z, -d, -b, -g* in po naravi sami postanejo ti glasovi na pol zveneči.

b = p

dolbsti ...	izg. <i>doɣpstɪ</i>
gobca, -bcu ... gobci ...	<i>gopca, -pcu ... gopci ...</i> (toda gobəc)
gibka, -bki ...	<i>gipka, -pki ...</i> (toda gibək)
hrbta, -bti ...	<i>hrpta, -pti ...</i> (toda hrbət)
ljubka, -ljubki ...	<i>ljupka, -pki ...</i> (toda ljubək)
kljub temu	<i>kljuptemu</i>
nahrbtnik	<i>nahrptnik</i>
občina, -činstvo, -čudovanje ...	<i>opč ...</i>
obklej, -kladati, -koliti ...	<i>opk ...</i>
obseg, -soditi, -streliti ...	<i>ops ...</i>
obšivati	<i>opš ...</i>
obtoženec ...	<i>opt ...</i>
robca, -bcu, -bei ...	<i>ropca, -pcu, -pci ...</i> (toda robəc)
robkati ...	<i>ropk ...</i>
robstvo ...	<i>ropstvo ...</i>
šibka, -bki ...	<i>šipka, -pki ...</i> (toda šibək)
vrabca, -bcu, -bei ...	<i>vrapca, -pcu, pci ...</i> (toda vrabəc)
zob se maje	<i>zopse ...</i> (toda zobga boli)

Zapornik *b* se na koncu besed pred pavzo izreka na pol zveneče ali nezveneče (*bob, zob = bop, zop*).

d = t

dedca, -cu ... -ci	izg. <i>dete ...</i> (toda dedəc)
gladka, -dki ...	<i>glatk ...</i> (toda gladək)
godca, -cu, -ci ...	<i>gote ...</i> (toda godəc)
jedca, -cu, -ci ...	<i>jete ...</i> (toda jedəc)
medtem, medpotoma	<i>mettem, metp ...</i>
nadkriliti	<i>natk ...</i>
odkod, -klej, -kidati	<i>otk ...</i>
odpasti, -pirati, -pust ...	<i>otp ...</i>
odtenek, odtujiti	<i>ott ...</i>
podkev, -kovati	<i>potk ...</i>
podpora, -plat	<i>potp ...</i>

podtakniti
pred kratkim
sladka, -dki ...

pottakniti
pretkratkim
slatk ...

Glede izreke *d* pred *s* in *š* v besedah kakor: ljudstvo, odsekati, odsteti itd. primerjaj: *ds = ts = c* in *dš = tš = č*.

Glasovi soglasniških skupin *tc* (*detca, gotca* itd.) in *tt* (*mettem, pottakniti* itd.) se v hitri govorici spojijo v en sam glas *tc* da *c* (*detca, gotca = decca, goca*), *tt* pa *t* (*mettem, pottakniti = metem, potakniti*).

Na nezveneči izreki zapornika *d* so osnovane rime: kratka — sladka (izg. *slatka*); bridka (izg. *britka*) — vitka (L. Pesjakova) i. dr.

Na koncu besed pred presledkom se *d* izgovarja na pol zveneče ali nezveneče (*grad — gral, gad — gal ...*).

g = k

nagca, -gcu ... -gci
dragec, -gca ... -gci
zbog tega ...

izg. *nakca, -kcu, -kci* (toda *nagəc*)
drakca, -kcu, -kci (toda *dragəc*)
zboktega ...

Končni *g* pred pavzami se izgovarja na pol zveneče ali nezveneče (*rog — rok, log — lok ...*).

g = h

V narečjih se izgovarja končni *g* v primerih kakor: Bog, rog, sneg ... včasih kot *h*: *buh, ruh, sneh ...* Takšna izreka je dialektična in se v knjižni slovenščini ne sme uporabljati. Navzlic temu naletimo včasih v pesmih na stihe kakor: sneg — smeh, vrteh — sneg (Kette). Ker gre tu za pesniško prostost, moramo seveda v takšnih primerih izgovarjati *g* kot *h*: *sneh — smeh, vrteh — sneh ...*

p = b

kup guoja
krop že vre
strup deluje
trop za tropom

izg. *kubgnoja*
krobževre
strubdeluje
trobzatropom

t = d

svatba, svatbeni ...
pot ga je privedla ...

izg. *svadba, svadbjeni ...*
podga je ...

k = g

kdaj
kdo
malokdo, marsikdo
nikdar
vsakdanji
vsakdo
vsekdar
k besedi (delu, zdravniku, življenju)

izg. *gdaj*
gdo
malogdo, marsigdo
nigdar
vsagdanji
vsagdo
vsegdar itd. ...
gbesedi (gdelu ...)

k = h

Predlog *k* nastopa v pisavi v dveh oblikah:

1. kot *h* pred besedami, ki se začenjajo z *g* in *k*: *h* gospodu, *h* kovaču (*hkrati*) in se tako tudi izgovarja;

2. kot *k* v vseh drugih primerih: *k* Antonu, *k* blagostanju, *k* cilju ...
 O izreki predloga *k* piše Škrabec v Cvetju IX/1: Po moji misli naj bi se v knjižni slovenščini hranil *k* pred samoglasniki in pred *v, j, h, l, m, n, r*; pred vsemi drugimi soglasniki naj bi se nadomeščal s *h*; tako blizu naš narod govori in v olikanem govorjenju bi bilo tako tudi blagoglasju najbolj ustrezno.

Najnovejši Breznik-Ramovšev Pravopis pa pravi: „*k* se v govoru vedno veže z začetnim zlogom naslednje besede in se pri tem izpreminja v *g* in *h* (pred samoglasniki vedno *k*)“.

Iz tega sledi, da nam je izgovarjati predlog *k*:

1. pred samoglasniki kakor ga pišemo, torej: *k* očetu, *k* izhodu ...
2. pred besedami, ki se začenjajo z zvenečimi soglasniki: *b, d, z, ž* kot *g*, kakor sem že omenil v prejšnjem odstavku (*k* = *g*);
3. pred drugimi soglasniki kot *h*: *h* cesarju, *h* četi itd.

z = *s*

brezcveten	izg. <i>brescvetan</i>
brezhiben	<i>breshiban</i>
brez konca	<i>breskonca</i>
brezkončen, -krajn ...	<i>bresk ...</i>
brezploden, -praven	<i>bresp ...</i>
brezskrben, -srčen	<i>bress ...</i>
breztakten	<i>brest ...</i>
čez tri gore ...	<i>čestri gore</i> (toda <i>čezdan</i>)
izcediti, -cimiti	<i>isc ...</i>
izhajati, -hod	<i>ish ...</i>
izkidati, -kopati	<i>isk ...</i>
izpit, izpod, izpred	<i>isp ...</i>
iz srca rad	<i>issrca rad</i>
izsekati, -seliti	<i>iss ...</i>
izterjati, -trgati	<i>ist ...</i>
navzkriž	<i>navskriž</i>
opazka	<i>opaska</i>
razcapan	<i>rascapan</i>
razhod	<i>rashod</i>
raz konja (stopiti)	<i>raskonja</i>
razkošen	<i>raskošn</i>
razpaliti, -pelo	<i>rasp ...</i>
razsoditi, -srditi	<i>rass ...</i>
raztrgati	<i>rast ...</i>
vzcvesti	<i>uscvesti</i>
vzhajati	<i>ushajati</i>
vzklik	<i>usklik</i>
vzpostaviti	<i>usp ...</i>
vztrajati	<i>ust ...</i>

Glede izreke *z*-ja pred šumniki v primerih kakor: brezčasten, brezštevilen, izčistiti, izšolati, razčistiti, razširiti ... prim. *z* = *š*.

V počasnem govoru izgovorimo *ss*: *issekati*, *rassoditi* tako, da soglasnik *s* le enkrat artikuliramo in glas nekoliko pridržimo, v hitrem govoru in v petju pa kakor en glas, brez podvojitve: *isekati*, *rasoditi*.

Konec besed pred presledkom (pavzo) se izgovarja *z* na pol zveneče ali pa kot *s*. Povsem nezveneče (*s*) je treba izgovarjati ta sičnik takrat, kadar naletimo v pesmih na stihe kakor: nas — mraz (Aškerc); čas — obraz (Levstik); cipres — brez, danes — Janez, nebes — knez (Kette) ... izg. nas — mras; čas — obras; cipres — bres, danes — Janes, nebes — knes ...

ž = š

čižka, -žku, -žki ...	izg. <i>čiška, -šku, -ški ...</i> (toda čičak)
Jožka, -žku ...	<i>Joška, -šku ...</i> (Jožak)
Joško	<i>Joško</i>
možka, -žku ...	<i>moška, -šku ...</i> (možak)
mož-poštenjak	<i>moš-poštenjak</i>
obražček	<i>obrašček</i>
polžka, -žku, -žki	<i>pouška, -šku, -ški</i> (použak)
storžka, -žku ...	<i>storška, -šku ...</i> (storžak)
stožca, -žcu ...	<i>stošca, -šču ...</i> (stožac)
stožčast, stožkast	<i>stoščast, stoškast</i>
stržka, -žku ...	<i>strška, -šku ...</i> (stržak)
ubožca, -žcu ...	<i>ušca, -šču ...</i> (ubožac)
zvežček, -zvežčič	<i>zvešček, zveščič</i>

Konec besed pred presledkom je treba izgovarjati *ž* na pol zveneče ali nezveneče. Povsem nezveneče kot *š* se izgovarja v stihih kakor: laž — velikaš (Aškerc); boš — rož (Kette) ... izg. laš — velikaš; boš — roš ...

s = z

glasba, glasben, glasbenik	izg. <i>glazb ...</i>
resda, res da ni	<i>rezda ...</i>
risba, risbarski	<i>rizb ...</i>
(veliko) nas gre v	<i>... nazgre ...</i>
zelo nas bo veselilo	<i>... nazbo ...</i>

š = ž

naš dragi	izg. <i>naždragi</i>
vaš žalostni ...	<i>važžalostni ...</i>
(Zakaj) hodiš bosa?	<i>... hodižbosa</i>

Papeška visoka glasbena šola.*

Med papeškimi univerzami v Rimu zavzema odlično mesto visoka glasbena akademija »Pontificio istituto di Musica Sacra«. To, eno najmlajših papeževih šol, je poklical k življenju dekret »Motu proprio« papeža Pija X. z dne 22. XI. 1903, kjer papež naravnost ukazuje, naj se po vsem svetu ustanovljajo šole za obnovitev cerkvene glasbe. Tako je bil ta najvišji zavod za cerkveno glasbo ustanovljen leta 1910. Glavno besedo v tem zavodu imajo benediktinci, ki so si za obnovitev koralnega petja pridobili ogromen ugled in zasluge. Že eden prvih rektorjev zavoda je bil D. Paolo Ferretti, ki je zavod neverjetno dvignil. Po njegovi smrti (1938) je postal rektor glasoviti svetovni učenjak za koralno petje D. Gregor Suñol, Španjolec, benediktinski menih iz Montseratā v Kataloniji. Zavod ima sedaj čim univerze in spada k redkim glasbenim šolam, ki imajo pravico podeliti doktorat.

Šola ima svoj sedež v Rimu, Piazza S. Agostino 20. Razdeljena je na pet let in ima dva vzporedna kurza. Eden je koralni kurz, drugi je kompozicijsko-instrumentalen. Iz obeh je možno polagati doktorat. Toda prvenstven je koralni. Brez tega ni mogoče dovršiti šole. Posamezni predmeti v tej stroki so: teorija (nižja in višja) koralna, zgodovina koralna, praktično izvajanje, dirigiranje, orgelska spremljava koralna, koralna estetika, oblikoslovje. Šola ima tudi tedensko eno uro javni kurz iz koralna,

* Ta članek je izšel kot rimsko pismo v »Slovenec« 23. maja letos in ga kot zlasti za cerkvene glasbenike zanimivega podajamo tudi v našem listu.

ki je vsakomur pristopen. Na koncu leta se daje o obisku tega kurza frekvencijsko izpričevalo. Poseben predmet je tudi cerkveno glasbeno pravo in liturgika. Ta del studija imajo skoraj izključno benediktinci v rokah. (D. Suñol, D. Pio, D. D'Amato.) Učenci so skoraj vsi duhovniki. Smejo pa seveda študirati tudi laiki. Kurz traja najmanj tri leta. Drugi sporedni kurz, kompozicijsko-instrumentalni, imajo v rokah svetni duhovniki in laiki. Tri leta harmonije uči glasoviti skladatelj Licinio Refice, edini cerkveni skladatelj Italije, ki komponira tudi opere. On uči tudi inštrumentacijo. Kontrapunkt (dve leti) uči maestro Dobici, laik, izvrsten pedagog, ki je vzgojil že cele generacije kontrapunktistov in skladateljev. Zadnje leto je odmerjeno za praktično komponiranje, ki se pa omejuje izključno na cerkvene skladbe: psalme, maše, motete in preludije. Oblikoslovje uči privatno M. Dobici. Zadnje leto kompozicije je do sedaj učil glasoviti M. Rafael Casimiri, slavni dirigent in poznavalec Palestrinov. Ker je ta trenutno bolan, uči njegov predmet M. Dobici.

Smer in slog, ki ga zasleduje kompozicijska šola, ni skrajno moderen, kljub temu, da moderne ne odklanja. Kompozicijska šola se skuša strogo prilagoditi pravilom in navodilom Motu proprija, da je tista glasba najbolj cerkvena, ki se v svojih motivih najbolj približuje cerkvenemu koralu. S tega vidika preiskuje koral in ga skuša motivično posnemati, njegovo čistost in resnobo spravljati tudi v zvezo cerkvene figuradne muzike. Zato goji predvsem glasbo 16. stoletja, zlasti tako imenovano klasično cerkveno glasbo, katere vrhunc predstavlja Palestrina, poleg njega tačasna glasbena šola, med katerimi je častno zastopan tudi naš Jakob Gallus-Petelin. Kakor rečeno: nikakor ne odklanja moderne glasbe, samo in predvsem: cerkvena mora biti, to se pravi: sposobna za liturgični karakter rimskokatoliške liturgije.

Orglanje uči virtuoz na orgle M. Vignanelli, laik, brez dvoma eden največjih italijanskih mojstrov na orgle. Poleg njega uči ta predmet p. Santin, O. F. M. Šola ima na razpolago pet manjših orgel na pnevmatični sistem in nebroj klavirjev. Za javne produkcije ima šola veliko, lično dvorano, v kateri stojijo največje rimske orgle, pa tudi ene največjih na svetu. Orgle imajo 111 registrov, pet manualov, so seveda pnevmatične, na električni pogon. Zgrajene so bile leta 1933 v spomin velikega mojstra koralnega petja D. Andreja Mocquereauja O. S. B. Piščalk imajo 6756.

Sestav orgel razlaga predmet »organographia«, to je nauk o orgelskem mehanizmu. Poleg tega so še predmeti: zgodovina glasbe, dirigiranje figur, glasbe, paleografija, polifonija, glasbena kritika in posebna zgodovina glasbe, pri kateri se obdeluje kak posamezen glasbenik (Bach, Beethoven itd.).

Tako je preskrbljeno vsestransko, da učenec po dokončani šoli obvlada vse predmete, ki se tičejo cerkvene glasbe. Šola je že dala celo vrsto cerkvenih skladateljev, dirigentov, organistov, pevovodij in koralnih učiteljev. Bog daj, da bi po njej prišel v cerkveno glasbo res nov, pravi cerkveni in božji duh vedno globlje med svet.

Od Slovencev študira na papeški visoki glasbeni šoli naš frančiškanski pater, komponist p. France Ačko, ki bo prvi slovenski doktor s te univerze.

Koncertna poročila.

Koncerti v Ljubljani. 30. aprila je koncertiral znameniti italijanski čelist Nerio Brunelli, profesor čela na konservatoriju sv. Cecilije v Rimu. Izvajal je Straussovo sonato op. 6, Paradisijevo Siciliana, Boccherinijev koncert v D-duru s tremi lastnimi kadencami in Rondo, Alfánov Romunski ples, Dunkler-Brunellijevo Predico, Debussyjeve Sanje in Rimski-Korsakova Čmrljev let. Vse skladbe je izvedel umetniško dovršeno. Instrumentu mu je v vseh legah sijajno pel. Enakovredno ga je na klavirju spremljal Richard Simoncelli. — Glasbena Matica je ob 60 letnici svoje šole priredila propagandni teden z geslom: »Učite se glasbe«. Ob tej priliki so se vršile štiri javne glasbene prireditve: tri javne produkcije

gojencev Glasbene Matice in koncert bivših njenih gojencev. Vse štiri produkcije so se pričele z uvodno besedo. Govorili so jo: prvič ravnatelj Julij Betetto, drugič Fran Lipah, član ljubljanske Drame, tretjič docent Glasbene akademije Marijan Lipovšek in četrtič predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar. Prva produkcija je obsegala dva in dvajset nastopov: šestnajst klavirskih, dva za violino, en za čelo, en pevski in dva deklamacijska. Druga produkcija pa je obstajala iz 18 nastopov klavirskega, violinskega, klarinetnega, pevskega in deklamacijskega oddelka. Na obeh produkcijah so se poleg inozemskih izvajale tudi slovenske skladbe. Na tretji produkciji je nastopil svež šolski mladinski zbor, okoli 80 glasov, ki je pod vodstvom Jurija Gregorca izvajal šest pesmi domačih skladateljev: Švikaršiča, Kramoleca, Adamiča in Grbea. Zbor goslačev je pod vodstvom Avgusta Ivančiča zaigral ob spremljanju klavirja Premrlovo koračnico za štiri violine in klavir, violinski kvartet s klavirjem pa Šantlov Andante. Pomnoženi šolski orkester je pod vodstvom prof. Karla Jeraja izvrstno podal tri skladbe Frescobaldija, Rasponija in Barbetta, nato Haydnovo Otroško simfonijo, dve Jerajevi skladbi: Molitev in Gondoliero, ter Haydna Poslovilno simfonijo. Vse te tri produkcije so po večini zelo zadovoljile, odkrile javnosti marsikateri glasben oz. dramatičen talent in potrdile upravičeno dober sloves Matične šole. Višek slovnostnih produkcij je bil koncert bivših Matičnih učencev: pianista Marijana Lipovška, docenta G. A., operne pevke Franje Golobove, violinista prof. G. S. Š. Leona Pfeiferja, koncertne pevke Pavle Lovšetove, violinista Karla Rupla, docenta G. A., basista Julija Betetta, ravnatelja Glasbene Matice in rednega profesorja G. A., pianista Antona Trosta, rektorja G. A., ki so izvajali vsak po več samostojnih točk. Razen njih sta sodelovala kot spremljevalca na klavirju še profesor Janko Ravnik in profesorica Zora Zarnikova. Vsi ti naši priznani umetniki so izvajali v prvi vrsti skladbe slovenskih skladateljev in nekaterih drugih, ki so z našo glasbo tesno spojeni in delovali svojčas kot učitelji G. M. (Hoffmeister in Procházka). Matični jubilejni propagandni teden je bil vsekakor vzorno organiziran in je najbolje uspel. Matični šoli k 60 letnici čestitamo. — 29. maja je koncertiral ljubljanski komorni trio, ki ga sestavljajo: violinist Albert Dermelj, čelist Cenek Šedlbauer in pianist Marijan Lipovšek. Izvajali so naslednje skladbe: Corellijevo sonato a tre, Beethovnov trio op. 1., št. 2 v G-duru, Škerjančev trio v f-molu in Novakov trio quasi una ballata. Igrali so v najboljši ubranosti in podali vse skladbe tudi prepričevalno in doživeto. St. Premrl.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

A. Mav: Ave Maria za bariton in orgle. S to skladbo je Mav ustvaril delo velike vrednosti, dovršenosti in globine. Skladba je dvodelna, vsakokrat s štiritaknim različnim uvodom. Glasovna melodija se vije dobršen del melizmatično, v širokih črtah, se polagoma spenja kvišku od velikega b do enkrat črtanega f ter konča prvič v Des-duru (V.), drugič v Ges-duru (I.). Po štirih pevskih taktih drugega dela, ki so slični prvim štirim iz prvega dela, se razvija nova, iskreno doživeta melodika, ki doseže dramatičen višek pri Grave: pri besedah »nunc et in hora mortis nostrae« (»zdaj in ob naši smrtni uri«); tu pripomore k velikemu učinku tudi krepka modulacija kromatično padajočih sočnih harmonij. Spremljanje je ves čas samostojno in poteka živahno napeto, izbrano, nevsiljivo. Skladba zahteva prvovrstnega pevca in veččega organista.¹ Glas je natisnjen posebej z latinskim in slovenskim besedilom. V partituri je treba tiskovno pomotno notacijo speva v zadnjem taktu na prvi strani (pri »Dominus tecum«) prestaviti za malo terco više; v glasu je notacija v redu. Omenim še to, da naj bi se uvod pričel z es namesto ges, kar bo bolj odgovarjalo

¹ V ljubljanski stolnici je to skladbo letos v maju večkrat zapel dolgoletni odlični baritonist stolnega kora Joža Likovič ob spremljanju ravnatelja Venceslava Snoja s popolnim uspehom.

imitaciji v spodnjem glasu. — Skladbo našim solistom zelo priporočamo. Tenori in soprani jo morajo prestaviti v B-dur, basi ali alti v E-dur. Cena 4 lire. St. Premrl.

L. Mav: **Zdrava Marija** za mešani zbor in orgle ali orkester. 1942. V harmonskem oziru kar moči preprosta, na treh glavnih stopnjah se gibajoča skladba je tolikanj bolj zanimiva in pomembna v zborovskem delu, kjer pojo glasovi v različnih ritmihi oziroma v nekakem svojevrstnem cvetočem kontrapunktu ter pestro se menja-joči pozvnanjajo Mariji svoj pozdrav. Prijazno zvonjenje se rahlo oglašča deloma tudi v spremljevanju. Skladba se smiselno razvija kot enota in ohrani svojo napetost od začetka do konca. Zares lepa, jasna in za izvajanje kar nič težka skladba zasluži, da si jo nabavijo vsi zbori, cerkveni pa tudi svetni. Spremljajoči orkester sestoji iz godalnega kvinteta, flavte, dveh klarinetov v B, fagota, dveh trobent v B, dveh rogov v F, ene pozavne, pavk, zvončkov in harfe (ad libitum). Cena 4 lire. Zelo priporočamo.

St. Premrl.

L. Mav: **Tri Marijine** za moški zbor. 1. Ti najlepša, 2. Zdrava Marija, 3. Ave, o čista ti. — Prva in tretja sta krajši, kitično zloženi skladbi; druga je prekomponirana molitev »Zdrava Marija«. Prva je primeroma preprosta, a vseeno krepka; druga ima širše melodične črte in se tudi modulacijsko bolj razvija. Tretja ima pa največ ljudskega značaja. Vsi trije zbori so kompozicijsko vseskoz posrečeni in brezhibni, vredni vsega priporočila. Cena 4 lire.

St. Premrl.

Stanko Premrl: **Koračnica** za štiri violine in klavir. 1942. Glasbena Matica v Ljubljani. Ed. št 214. Na to skladbo opozarjamo in jo priporočamo.

Dr. Fr. Kimovec: **Himni za praznik presv. Rešnjega Telesa** za mešani zbor. 1. Praznika svetega; 2. Beseda večna božji Sin; 3. O Jezus radost naših src; 4. O večni in najvišji kralj; 5. Hvali Sion Rešenika... — Vsi ti himni so zloženi v jasnem, krepkem in dobro pvnem slogu ter v zmernem obsegu glasov. — Posebej so izšli še z latinskimi besedilom. Cena posameznemu izvodu je 4 lire.

Dr. Fr. Kimovec: **Hymni ad processionem in festo Ss. Corporis Christi**. 1. Sacris Solemnibus; 2. Verbum supernum; 3. Salutis humanae sator; 4. Aeterne Rex altissime; 5. Lauda Sion. Iste himne za procesijo sv. Rešnjega Telesa je skladatelj zložil glasbeno-vsebinsko enako tudi za moški zbor v izdaji z latinskim in v izdaji s slovenskim jezikom. Tudi v tej priredbi so skladbe prav dobre in bodo veličastno zveneče. Cena enako kot gornjim (4 lire).

Dr. Fr. Kimovec: **Darovanjske za dva moška glasova**. 1. Zvonček k darovanju; 2. Pred oltar, nebeški Oče; 3. V duhu ponižnosti; 4. Nebeški Oče. — Prav za prav sta za dva glasova (moška, lahko tudi ženska) s spremljevanjem orgel zložena samo prva in druga skladba. Tretja in četrta sta pa prava in pristno štiriglasna moška zborja; tretji je v začetku in na koncu homofonski, le v sredi kontrapunktično-tematično izdelan, četrti pa vseskozi zborovsko recitativen. Skladbe so odlične in jih zelo priporočamo. Cena izvodu 6 lir.

Vinko Vodopivec je izdal 8 mašnih pesmi za mešani zbor in zbirko »Responsoria ad missam in tono solemni secundum Editionem Vaticanam«. Cena posamezni zbirki 8 lir. Zbirki priporočamo.

St. P.

Razne vesti.

Sedanji sv. oče papež Pij XII. je obhajal 14. maja 25-letnico škofovanja. Sv. očetu, ki v sedanjih težkih časih že četrto leto vodi sv. Cerkev modro in poln očetovske skrbi za vse, kličemo: Slava! Na mnoga leta!

Umrli so: 14. aprila v Ljubljani bivši vojni kapelnik Ljubomir Živanovič; 25. aprila v Pregradu na Hrvaškem bivša ljubljanska operna pevka Vilma Thierry de Chateauevieux-Jamnicka; dne 9. maja v Zužemberku Franc Požun, organist in tajnik posojilnice; 28. maja

v Vinkovcih Josip Jiranek, dirigent in skladatelj, ki se je zadnja leta mnogo udeleževal v Mariboru; v Winterthurnu na Nemškem je na kliniki preminul znani dirigent in znameniti skladatelj oper in simfonij Felix Weingartner, star 81 let. Rojen je bil v Zari. Vsem pokojnim mir in pokoj v Gospodu!

Ljubljanska opera je letos prvič izvajala Mascagnijevo opero »Priatelj Fric«. Dirigiral jo je Žebre. Glavno vlogo je pela Vidalijeva.

Slovenska operna pevec, člana zagrebške opere, Josip Gostič in Josip Križaj sta pri izvajanju Gotovčeve opere »Ero z onega sveta« dosegla v Firenci in Rimu največje uspehe.

Ljubljanski dirigent Drago Mario Šijanec in rektor Glasbene akademije Anton Trost kot pianist sta sodelovala pri simfoničnem koncertu v turinški radijski postaji. Koncertni spored je bil sledeč: Weber: Uvertura »Euryante«, Čajkovski: VI. simfonija, Škerjanc: Koncert v a-molu za klavir in orkester, Smetana: Vltava.

V Triesteju so izvajali Perosijev oratorij »Kristusovo vstajenje«.

12. aprila letos je poteklo 250 let, kar se je v Piranu v Istri rodil slavni violinist, skladatelj in teoretik Giuseppe Tartini.

Zagrebsko pevsko društvo »Kolo« slavi letos osemdesetletnico svojega obstoja. Jubilej bo proslavilo z več koncerti. Na prvem so izvajali Papandopulovo »Hrvatsko mašo v d-molu«.

V Belgradu se je vršil koncert slovenskih umetnikov. Sodelovali so: operna pevka Anita Mezetova, violinist Uroš Prevoršek in pianist Ivan Turšič.

TO IN ONO

Papeževe gosli. Malokdo ve, da sedanji papež Pij XII. ni samo izvrsten govornik, ampak tudi dober igralec na gosli, ki jih že iz zgodnje mladosti vneto goji. Sedaj, ko je na težkem in odgovornem mestu, najbrž nima preveč časa, da bi kaj dosti igral; toda ko je bil še kardinal Pacelli in papeški nuncij v Münchenu, je rad igral priznane klasike in se rad sukal v družbi glasbenikov. Ko je bil še nuncij, je večkrat rekel, da je tudi muziciranje molitev za tistega seveda, ki hoče moliti.

POPRAVEK

V 4.-5. številki našega lista objavljenem članku o † dr. Alojziju Merharju smo kot njegovo rojstno leto zabeležili l. 1878. Popravljamo, da dr. Merhar ni bil rojen l. 1878, kakor se je večkrat tudi drugod pisalo, temveč leta 1876, kar je sedaj vsestransko izpričano. V Dravljah leži pokopan poleg matere in sestre.

NAŠE PRILOGE

Današnja glasbena priloga v obsegu štirih strani prinaša štiri dr. Fr. Kimovčeve Darovanjske pesmi za mešani zbor, deloma z orglami. Prve tri: Zvonček k darovanju, Zemlja, morje, vsa narava in Najsvetejše opravilo so zložene na nova Gregor Malijeva besedila. Z darovanjskimi pesmimi nameravamo nadaljevati tudi še v prihodnjih naših letošnjih glasbenih prilogah. — Posamezni izvodi današnje glasbene priloge se dobe pri naši upravi po 50 centesimov.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 25 lir, za dijake 15 lir. Uredništvo: Zarnikova ulica 12. Uprava: Semeniška ulica 2. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).